ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Mgr. Filipem Skřivanem ve věci

žalobce: **N. V.,** nar. X, státní příslušnost U.
doručovací adresa X

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 21. 6. 2022, č. j. X

takto:

I. Rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 21. 6. 2022, č. j. X, se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.

II. Žalobci se nepřiznává náhrada nákladů řízení.

III. Žalovaný nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalovaný napadeným rozhodnutím zastavil řízení o žádosti žalobce o mezinárodní ochranu ze dne 14. 9. 2021 dle § 25 písm. d) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“), neboť žalobce se nedostavil k pohovoru ve věci žádosti o mezinárodní ochranu.

II. Obsah žaloby

2. Proti napadenému rozhodnutí podal žalobce včasnou žalobu. Uvádí, že Městský soud v Praze (dále jen „městský soud“) rozsudkem ze dne 2. 5. 2022, č. j. X, zrušil první rozhodnutí žalovaného o žádosti žalobce, a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Žalobce o tomto nevěděl, a proto neměl ani možnost seznámit se s podklady rozhodnutí a navrhnout důkazy. Žalobce dále upozorňuje na bezpečnostní situaci na Ukrajině a neaktuálnost informací o zemi původu a navrhuje, aby krajský soud žalobu napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalovaného

3. Žalovaný ve svém vyjádření uvádí, že řízení zastavil v souladu se zákonem. Předvolání k pohovoru žalobci nebylo doručeno, jelikož žalobce dne 5. 1. 2022 opustil P. s. Z., kde byl přihlášen k pobytu, a neoznámil žalovanému místo, kde se bude nadále nacházet. Místo aktuálního pobytu žalobce tedy nebylo známo, a proto žalovaný doručil předvolání náhradním způsobem podle § 24 odst. 4 zákona o azylu. Předvolání bylo uloženo a připraveno k vyzvednutí v P. a p. s. Z., v němž byl žalobce naposledy hlášen k pobytu, ode dne 6. 6. 2022 do dne 15. 6. 2022, o čemž bylo vyvěšeno oznámení na úřední desce. Dle § 24 odst. 4 zákona o azylu je poslední den této lhůty dnem doručení. Žalobce se k pohovoru dne 16. 6. 2022 nedostavil, aniž by žalovanému sdělil jakýkoli důvod. K námitce ohledně neaktuálních informací žalovaný konstatuje, že v napadeném rozhodnutí nehodnotil žádné informace o zemi původu a v případě procesního rozhodnutí se ani neposuzuje bezpečnostní situace v zemi původu. Žalovaný proto navrhuje, aby krajský soud žalobu zamítl.

IV. Posouzení věci krajským soudem

4. Žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou (§ 65 odst. 1 s. ř. s.). Žaloba je přípustná (zejména § 65, § 68 a § 70 s. ř. s.).

5. Žaloba je důvodná.

6. Ze správního spisu vyplývá, že žalobce požádal v září 2021 o mezinárodní ochranu. Dne 22. 9. 2021 poskytl žalovanému údaje k této žádosti a byl s ním rovněž proveden pohovor. O den později požádal o povolení, aby mohl opustit pobytové středisko na více než 15 dní. A uvedl adresu X, kde bude pobývat. Dne 8. 12. 2021 tuto žádost zopakoval. Žalovaný mu v obou případech vyhověl.

7. Na uvedenou adresu žalovaný žalobci zaslal předvolání k seznámení s podklady rozhodnutí (doručeno fikcí) a rovněž předvolání k převzetí rozhodnutí (zásilku žalobce osobně převzal). Žalovaný žádost žalobce zamítl jako zjevně nedůvodnou dle § 16 odst. 2 zákona o azylu rozhodnutím ze dne 2. 11. 2021 (které žalobce převzal dne 24. 11. 2021). Proti rozhodnutí žalobce podal žalobu k městskému soudu a požádal o přiznání odkladného účinku.

8. Rozhodnutí o odkladném účinku není ve správním spise založeno, z evidence žadatelů o azyl je nicméně zřejmé, že městský soud žalobě rozhodnutím ze dne 15. 12. 2021 odkladný účinek nepřiznal. Ve spise se naopak nachází rozhodnutí ze dne 6. 1. 2022, kterým městský soud zamítl návrh žalobce na ustanovení zástupce a rozsudek ze dne 2. 5. 2022, č. j. X, kterým městský soud rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení

(nabylo právní moci dne 12. 5. 2022). V obou těchto rozhodnutích je jako adresa žalobce uvedena X.

9. Dne 6. 6. 2022 vyhotovil žalovaný předvolání k pohovoru ve věci mezinárodní ochrany. V oznámení o uložení písemnosti uvádí, že se ji nepodařilo doručit v místě hlášeného pobytu, neboť toto místo není známo. Proto byla písemnost dle § 24 odst. 4 zákona o azylu uložena v přijímacím středisku a oznámení o uložení písemnosti vyvěšeno po dobu 10 dnů. Dne 21. 6. 2022 vyhotovil žalovaný napadené rozhodnutí, předvolání k jeho převzetí na den 1. 7. 2022 doručoval stejným způsobem. Žalobce se tohoto dne k převzetí rozhodnutí nedostavil. Žalobce se podle všeho dostavil k žalovanému až dne 12. 7. 2022, kdy požádal o stejnopis napadeného rozhodnutí. O týden později požádal o povolení, aby mohl opustit pobytové středisko na více než 15 dní. A uvedl opět adresu v X. Žalovaný mu vyhověl.

10. Ustanovení § 25 písm. d) zákona o azylu umožňuje žalovanému zastavit řízení, pokud se žadatel o udělení mezinárodní ochrany bez závažného důvodu nedostavil k pohovoru. Toto ustanovení vychází z čl. 28 odst. 1 procedurální směrnice. Tento článek upravuje tzv. konkludentní zpětvzetí žádosti nebo odstoupení od žádosti. V jeho prvním odstavci se mj. uvádí, že *členské státy mohou vycházet z domněnky, že žadatel vzal konkludentně svou žádost o mezinárodní ochranu zpět nebo od ní odstoupil, zejména pokud se zjistilo, že: a) (...) se nedostavil k osobnímu pohovoru (...), ledaže žadatel v přiměřené lhůtě prokáže, že k tomu došlo z důvodů, které nemohl ovlivnit; b) se skrývá nebo bez povolení opustil místo pobytu nebo místo, kde byl držen, aniž v přiměřené lhůtě kontaktoval příslušný orgán, nebo v přiměřené lhůtě nesplnil svou ohlašovací či jinou oznamovací povinnost, ledaže žadatel prokáže, že k tomu došlo z důvodů, které nemohl ovlivnit*.

11. Krajský soud si je vědom zvláštní úpravy doručování dle § 24 zákona o azylu. Podle odst. 1 tohoto ustanovení se písemnosti doručují účastníku řízení ve věci mezinárodní ochrany do vlastních rukou *pouze do místa jeho hlášeného pobytu nebo žadateli o udělení mezinárodní ochrany za podmínek uvedených v odstavci 2 na adresu pro doručování*, nedoručuje-li ministerstvo na místě nebo prostřednictvím datové schránky (zdůraznění přidáno krajským soudem). Místo hlášeného pobytu upravuje § 77 zákona o azylu. Adresou pro doručování se *rozumí adresa uvedená v oznámení podle § 82 odst. 1, povolilo-li ministerstvo opuštění pobytového střediska podle § 82 odst. 3, nebo adresa azylového zařízení, na kterém se žadatel o udělení mezinárodní ochrany a ministerstvo dohodnou, pokud se má žadatel o udělení mezinárodní ochrany na této adrese zdržovat alespoň 15 dní*.

12. V nynějším případě doručoval žalovaný žalobci předvolání k jednání dle § 24 odst. 4 zákona o azylu, podle něhož *písemnost určená účastníku řízení ve věci mezinárodní ochrany, jehož pobyt není znám, se uloží po dobu 10 dnů v azylovém zařízení, kde je účastník řízení ve věci mezinárodní ochrany hlášen k pobytu, nebo, je-li hlášen k pobytu mimo azylové zařízení, v ministerstvem určeném azylovém zařízení, které je nejblíže místu jeho hlášeného pobytu. Oznámení o uložení písemnosti se vyvěsí v azylovém zařízení na úřední desce. Poslední den této lhůty je dnem doručení*.

13. Není sporu o tom, že v nynější věci žalobce v době předvolání k pohovoru formálně neměl místo hlášeného pobytu, neboť azylové zařízení opustil dne 5. 1. 2022 a vrátil se tam až dne

12. 7. 2022. Žalobce neměl ani jinou adresu hlášeného pobytu dle § 77 zákona o azylu a neměl ani adresu pro doručování ve smyslu § 24 odst. 2 zákona o azylu.

14. Přes tyto skutečnosti má krajský soud za to, že žalovaný nemůže v řízení postupovat striktně formalisticky, aniž by zohlednil konkrétní individuální okolnosti jednotlivých případů.

15. Ze shora uvedeného vyplývá, že žalobce v řízení po podání žádosti plnil povinnosti žadatele o mezinárodní ochranu. Od 17. 9. 2021 měl hlášen pobyt v p. s. v Z., kde se ovšem již od 22. 9. 2021 fakticky nenacházel, neboť měl povoleno opustit pobytové středisko na dobu delší než 15 dnů – doručovací adresou žalobce od té doby byla X. Na této adrese se žalobce i fakticky zdržoval – osobně zde převzal předvolání k převzetí prvního rozhodnutí. Doručovací adresou ve smyslu zákona o azylu byla tato adresa do 5. 1. 2022.

16. Toto časové ohraničení ovšem podle všeho nezáviselo zcela na vůli žalobce, neboť souviselo především s tím, že žalobě proti prvnímu rozhodnutí žalovaného (jímž byla žádost zamítnuta dle § 16 odst. 2 zákona o azylu) městský soud nepřiznal dne 15. 12. 2021 odkladný účinek. Krajský soud nemá informace o tom, kdy toto rozhodnutí nabylo právní moci, nicméně přesný okamžik není nyní rozhodující. Podstatné je, že žalobce někdy na přelomu roku v důsledku toho ztratil postavení žadatele o mezinárodní ochranu [srov. § 2 odst. 1 písm. b) zákona o azylu], nadále se na něj nevztahovala ustanovení o doručování dle § 24 zákona o azylu, nemohl mít ani hlášený pobyt nebo doručovací adresu dle tohoto zákona a pochopitelně mu byl také ukončen pobyt v pobytovém středisku.

17. Žadatelem o mezinárodní ochranu se žalobce opět stal dne 12. 5. 2022 nabytím právní moci rozsudku městského soudu, kterým bylo první rozhodnutí žalovaného zrušeno. Žalobce v žalobě uvádí, že se o tomto rozsudku nedozvěděl. K tomu mohlo dojít z objektivních příčin nebo v důsledku liknavosti samotného žalobce. Podstatné ovšem je, že po celou dobu soudního řízení žalobce pobýval na stále stejné adrese – X. O tomto musel vědět i žalovaný, neboť rovněž ve všech písemnostech soudu i v rozsudku městského soudu ze dne 2. 5. 2022 je uvedeno, že žalobce je bytem na této adrese.

18. Krajský soud v nynější věci vycházel z rozsudku Nejvyššího správního soudu 30. 7. 2013, č. j. 2 Azs 4/2013 – 32, v němž Nejvyšší správní soud rovněž hodnotil situaci, v níž byla správnímu orgánu známa adresa žadatele, třebaže se nejednalo o adresu hlášeného pobytu ani adresu pro doručování. V takové situaci uvedl, že *„relevantní pro řešení daného případu je pouze, zda žalovaný skutečně učinil vše pro to, aby stěžovatele o termínu pohovoru informoval (protože v opačném případě logicky nemohl dovodit, že se stěžovatel k tomuto pohovoru „bez závažného důvodu“ nedostavil) - byť i na adrese, k níž neudělil souhlas... Povinností správního orgánu je vždy oznámit svá rozhodnutí a následný postup účastníkovi řízení. Pokud má správní orgán za to, že pobyt účastníka řízení o mezinárodní ochranu je neznámý, má provést všechny dostupné kroky ke zjištění místa pobytu za účelem zdárného průběhu správního řízení. Pokud tak ale žalovaný v projednávané věci neučinil, nemohl přistoupit k zastavení řízení podle ustanovení § 25 písm. d) zákona o azylu.“*

19. Co se rozumí „všemi dostupnými kroky“ závisí na konkrétní skutkové situaci. Krajský soud nehodlá po žalovaném vyžadovat, aby např. prověřoval všechny minulé adresy tzv. propustky nebo prováděl jinou rozsáhlou detektivní činnost – je totiž zejména na žadateli o mezinárodní ochranu, aby si své poměry uspořádal tak, aby mu žalovaný mohl řádně

doručovat, přičemž právní úprava je co do ochrany práv žadatele v tomto směru dostačující (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 8. 2019, č. j. 2 Azs 68/2018 – 60).

20. V nynější věci se ovšem postup žalovaného jeví krajskému soudu nepřiměřeným a v rozporu se smyslem a účelem zákona, procedurální směrnice i citovaným rozhodnutím kasačního soudu. Žalobce totiž měl hlášený pobyt i adresu pro doručování dle zákona o azylu, o něž ovšem přišel v důsledku ztráty postavení žadatele o mezinárodní ochranu. Do té doby žalobce poskytoval žalovanému součinnost. Zároveň podle všeho nebyl seznámen s tím (nebo si to neuvědomil), že právní mocí rozsudku městského soudu postavení žadatele o mezinárodní ochranu znovu nabyl a měl by se proto žalovanému opět „ohlásit“.

21. Ze skutečnosti, že žalobce vedl soudní řízení ve věci prvního rozhodnutí o žádosti o mezinárodní ochranu a nebyl v jeho průběhu neznámého pobytu [v opačném případě by městský soud měl řízení zastavit dle § 33 písm. b) zákona o azylu], dle krajského soudu rozhodně neplyne úmysl žalobce v řízení o žádosti s žalovaným následně nespolupracovat nebo vzít konkludentně žádost zpět. Žalobce zároveň v podstatě od podání žádosti pobýval v soukromí na stále stejné adrese, která byla žalovanému známá jak z opakovaných žádostí žalobce o opuštění pobytového střediska, tak z písemností městského soudu.

22. Za takové situace se dle krajského soudu měl žalovaný pokusit žalobce kontaktovat. Jelikož to neučinil, nemohl dospět k závěru, že žalobce je neznámého pobytu. Neznámý pobyt žadatele o mezinárodní ochranu je přitom podmínkou aplikace § 24 odst. 4 zákona o azylu. V nynější věci proto nebylo na místě postupovat dle § 24 odst. 4 zákona o azylu. Žalobce tudíž nebyl k pohovoru řádně předvolán a žalovaný pochybil, pokud řízení o žádosti zastavil dle § 25 písm. d) zákona o azylu.

23. K námitkám ohledně bezpečnostní situace na Ukrajině a neaktuálnosti informací o zemi původu krajský soud závěrem ve shodě s žalovaným uvádí, že z povahy věci plyne, že v případě zastavení řízení dle § 25 písm. d) se nehodnotí, zda žadatel splňuje podmínky pro udělení některé z forem mezinárodní ochrany, a proto se ani nezkoumá situace v zemi původu. V tomto žalovaný nepochybil.

V. Závěr a náklady řízení

24. Krajský soud proto zrušil žalobou napadené rozhodnutí podle § 78 odst. 1 s. ř. s. a v souladu s § 78 odst. 4 s. ř. s. věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. V dalším řízení žalovaného váže právní názor krajského soudu (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).

25. Výrok o náhradě nákladů řízení vychází z § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalovaný nebyl procesně úspěšný a nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalobci žádné náklady s tímto řízením nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o ní musí stěžovatele zastupovat advokát. To neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, právnické vzdělání, které se vyžaduje pro výkon advokacie.

Brno 30. března 2023

Mgr. Filip Skřivan, v. r.
samosoudce